

44. møde.

Torsdag den 15. januar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om opførelse af et lægevidenskabeligt institutkompleks (Panum-institutet) ved Københavns universitet og forslag til lov om uddannelsesstøtte.

Medlem af folketinget Merete Bjørn Hansen har meddelt mig, at hun ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren overveje at ændre retninglinjerne for statens personaletællinger, således at resultaterne giver et mere realistisk billede af statens personaleforbrug, og således at selve opgørelsesmåden i forbindelse med personalelofterne ikke hæmmer udviklingen af et mere nuanceret arbejdsmarked, herunder mulighederne for deltidsbeskæftigelse?“

Medlem af folketinget Stæhr Johansen har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren på baggrund af de fremkomne reaktioner overveje at ændre ritualen i det af ministeriet udsendte cirkulære af 18. december 1969 om indgåelse af ægteskab?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkomende spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Herved tillader jeg mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om opførelse af et lægevidenskabeligt institutkompleks (Panum-institutet) ved Københavns universitet.*

Med det foreliggende lovforslag søges tilvejebragt hjemmel til på Blegdamshospitalets grund at opføre et bygningskompleks, der skal rumme den overvejende del af de medicinsk-teoretiske institutter, der dækker den del af det lægevidenskabelige studium

ved Københavns universitet, der ligger mellem forprøven og den kliniske del.

For så vidt angår den kliniske del af studiet, vil jeg henvide til min forelæggelse den 28. november 1969 af forslaget til lov om lægevidenskabelig studenterundervisning på hospitaler under Københavns hospitalsvæsen og Københavns amts sygehushusholdning, hvor jeg i øvrigt bebudede fremsættelsen af nærværende lovforslag.

De to forslag må ses som en helhed, der skal muliggøre en mere tidssvarende undervisning for de medicinske studerende ved Københavns universitet i overensstemmelse med den i 1967 gennemførte nye studieordning. Begge lovforslag bygger på forudsætningen om optagelse af 750 medicinske studerende pr. år ved Københavns universitet.

Tanken om at placere udbygningen af de teoretiske institutter på Blegdamshospitalets grund har længe ligget fast, og der er på nuværende tidspunkt udført et omfattende programmerings- og projekteringsarbejde. Jeg skal i denne forbindelse henvide til den bemyndigelse, der ved loven af 31. maj 1968 om universiteternes udbygning blev givet til at videreføre forberedelsen af den planlagte udbygning af Københavns universitets lægevidenskabelige fakultet.

I januar 1969 fik finansudvalget en udførlig redegørelse for det indtil da udførte projekteringsarbejde og andre forberedende arbejder med henblik på det kommende byggeri. Finansudvalget gav ved tiltrædelsen af denne redegørelse tilslutning til, at de forberedende arbejder kunne videreføres under forudsætning af, at forslag om bemyndigelse til undervisningsministeren til iværksættelse af selve opførelsen af det nye institutkompleks blev fremsat som lovforslag.

Lovforslaget bygger på en af Københavns universitet udarbejdet redegørelse for udbygningen af de lægevidenskabelige institutter ved universitetet samt en af de projekterende teknikere tilvejebragt foreløbig generalplan. I universitetets redegørelse har man ud fra nærmere angivne forudsætninger opstillet et program for det ønskelige omfang af det kommende byggeri og den i denne forbindelse ønskede udvidelse af staben af medarbejdere. Universitetet har i den forbindelse sat det som et mål, at man skulle tilstræbe, at forholdet mellem

[Undervisningsministeren.]

antallet af lærere og studerende ved de teoretiske institutter ikke skulle blive ringere end 1 : 5-6. En på dette grundlag opstillet beregning viste, at en opfyldelse af dette ønske ville medføre, at antallet af medarbejdere ved fuld udbygning ville vokse til ca. 1.460 personer, hvilket ville være mere end en 3-dobling i forhold til staben af medarbejdere i 1968-69. En sådan forøgelse ville ikke blot have indflydelse på omfanget af udbygningsplanerne, men den ville navnlig også påvirke de årlige driftsudgifter, hvoraf den største del er lønudgifter.

Regeringen har kunnet tilslutte sig, at man må tilstræbe en væsentlig forbedring af undervisningsforholdene inden for de lægevidenskabelige institutter ved Københavns universitet, men man har fundet, at en så voldsom vækst i staben af medarbejdere, som universitetet har ønsket, ikke vil være forenelig med de ønsker, der med fuld ret fremsættes fra anden side. For Københavns universitet ville en opfyldelse af det nævnte ønskemål medføre, at der på de mange andre områder, hvor universitetet også har stærkt presserende behov, kun ville blive meget begrænsede muligheder.

Det foreliggende lovforslag er baseret på, at der under fastholdelse af det forudsatte antal studerende fastlægges en øverstegrænse på 1.000 personer for staben af medarbejdere ved fuld udbygning. Selv med denne begrænsning vil antallet af medarbejdere blive mere end fordoblet i forhold til 1968-69. Denne begrænsning medfører, at udbygningsudgifterne, der på grundlag af universitetets udbygningsredegørelse var beregnet til ca. 700 mill. kr., skulle kunne reduceres til den i lovforslaget anførte ramme på 525 mill. kr. For de årlige driftsudgifter vil det efter de opstillede skøn indebære, at disse ved fuld udbygning reduceres fra ca. 100 mill. kr. til ca. 75 mill. kr.

Regeringen har lagt afgørende vægt på, at revisionen af udbygningsplanerne kan ske, uden at det er nødvendigt på afgørende punkter at ændre i det tidligere tilvejebragte projektmateriale. Ændringerne vil i det væsentlige bestå i, at man udelader en del af de forudsatte bygninger og koncentrerer udnyttelsen af de øvrige. Dette kan ske, fordi man fra starten har udformet pro-

jektet med en høj grad af generalitet for at kunne imødekomme den stærke udvikling, der sker inden for disse områder, og som må forventes at fortsætte.

Der vil således stadig være mulighed for senere at vende tilbage til den oprindelige udbygningsplan, dersom udviklingen i fremtiden skulle gøre dette ønskeligt, og den del af Blegdamshospitalsarealet, som ikke bygges inden for den nu foreslåede beløbsramme, bør derfor reserveres til senere udvidelser af instituttet.

Der foreligger et omfattende program- og projektmateriale, som vil blive stillet til rådighed for det udvalg, som skal behandle dette lovforslag, i det omfang, udvalget måtte ønske det.

På grundlag af den reviderede foreløbige generalplan er der opstillet en tidsplan, som viser, at den første del af byggeriet skulle kunne være til rådighed i 1974, og hele byggeriet skulle efter tidsplanen kunne afsluttes i løbet af 1983.

Med opførelsen af det nye institutkompleks på Blegdamshospitalets areal vil der blive skabt mulighed for en effektivisering af den teoretiske undervisning samtidig med, at ønsket om en placering umiddelbart op ad et stort undervisningshospital — rigshospitalet — kan opfyldes. I planerne for byggeriet indgår etablering af en direkte forbindelse til rigshospitalet, men hvorledes denne forbindelse nærmere skal udformes, har det ikke på nuværende tidspunkt været muligt at fastlægge på grund af de uafklarede motorgadeplaner. Udgiften til denne forbindelse er derfor, som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, ikke medtaget i den foreslåede beløbsramme. Jeg vil gerne i denne forbindelse pege på, at planen for det kommende nybyggeri er udarbejdet med speciel hensyntagen til gener, der ville opstå ved Tagensvejs omdannelse til motorgade, men det er ved forhandlinger med ministeriet for offentlige arbejder sikret, at en eventuel ændring af motorgadeplanerne ikke vil nødvendiggøre væsentlige ændringer i projektet. Ved folketingets stillingtagen til dette lovforslag foregribes der derfor ikke noget med hensyn til spørgsmålet om motorgaden.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg med disse

[Undervisningsministeren.]

ord anbefale forslaget til det høje folketings velvillige behandling.

Endvidere tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om uddannelsesstøtte*.

Ved forelæggelsen i folketingssamlingen 1968-69 af forslaget til ændring af loven om Ungdommens uddannelsesfond gav jeg udtryk for, at loven kun var en overgangsløsning, og at det var regeringens hensigt i den kommende folketingssamling at fremsætte lovforslag om en nyordning af den offentlige uddannelsesstøtte.

Nærværende lovforslag tilsigter at danne grundlaget for en sådan ny støtteordning for de uddannelsessøgende. Samtidig indebærer lovforslaget en ophævelse af loven om Ungdommens uddannelsesfond, som nu har virket i over 17 år, om end den er blevet ændret adskillige gange og i de senere år næsten årligt.

Lovforslaget adskiller sig på væsentlige punkter fra loven om Ungdommens uddannelsesfond. Lovforslaget har således karakter af en rammelov, der udstikker de væsentligste principper for den nye støtteordning. Som følge heraf vil der næppe blive samme behov for hyppige lovændringer, som det har været tilfældet med loven om Ungdommens uddannelsesfond.

Lovforslaget bygger i vidt omfang på forslagene fra betænkning nr. 506 i 1968 vedrørende økonomisk støtte til unge under uddannelse, der er afgivet af det såkaldte von Eyben-udvalg. Dette gælder således de nye støtteformer og inddelingen af de uddannelsessøgende i 2 hovedgrupper, elever og studerende. Det vil imidlertid være nogen tid, før den nye generelle støtteordning vil være fuldt udbygget. Hvor lang tid der vil hengå, beror på størrelsen af de bevillinger, der kan stilles til rådighed. Det må ses i sammenhæng med løsning af andre store samfundsopgaver, og det vil ikke være realistisk at tro, at den fulde gennemførelse af den nye støtteordning kun er et spørgsmål om nogle få år.

Af lovforslagets indhold skal jeg i øvrigt fremhæve nogle enkelte punkter:

I overensstemmelse med lovforslagets karakter af en rammelov og med planen

om en etapevis gennemførelse af den nye støtteordning indeholder forslaget intet om størrelsen af de beløb, der stilles til rådighed til uddeling som stipendier og lån. Beløbene vil således udelukkende figurere på de årlige bevillingslove. På bevillingslovene vil blive søgt nybevillinger dels til det, som er nødvendigt for at opretholde den gældende støtteordning, d. v. s. regulering for ændringer i pristal og antal af uddannelsessøgende, dels hvad der vil medgå til den fortsatte udbygning af støtteordningen.

For finansåret 1970-71 vil der således blive søgt 29 mill. kr. til regulering af de for støtteåret 1969-70 gældende bevillinger samt 21 mill. kr. til udbygning af støtteordningen. De 21 mill. kr., som udelukkende er stipendiemidler, foreslås fordelt med 15 mill. kr. til de uddannelsessøgende under videregående uddannelse, 2,5 mill. kr. til gymnasieelever, kursister og andre elevuddannelser samt 3,5 mill. kr. til elever i 10. klasse og 3. realklasse. Ved denne fordeling er tilstræbt en ligelig dækning af de forskellige grupper af uddannelsessøgendes leveomkostninger. Forøgelsen af støtte midlerne vil for de studerendes vedkommende bl. a. muliggøre en yderligere ned-sættelse af aldersgrænsen for opnåelse af et begrænset støttebeløb uafhængig af forældrerøkonomien. For så vidt angår elevgrupperne, vil beløbene blive anvendt til yderligere udbygning af den gældende støtteordning.

Overgangen til de nye støtteformer vil, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, kun i beskedent omfang kunne gennemføres allerede fra 1970-71. Dog indebærer lovforslaget, at man med hensyn til støtte for tiden efter 1. august 1970 ophører med uddeling af de hidtidige uddannelsesfondslån, der er rentefri både under uddannelsen og efter dennes ophør, og i stedet uddeler lån af typen „lån I“, som er rentefrie, så længe uddannelsen varer, men forrentede efter uddannelsens afslutning.

De statsgaranterede lån i banker og sparekasser er det hensigten at opretholde indtil videre.

Et særligt problem frembyder spørgsmålet om støtte til elever på 8. og 9. klassetrin. Disse elever vil for 8. klasses vedkom-